

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

BEBKA
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Gelenekten
Geleceğe
Akan Şehir
BURSA

İZNİK İLÇE RAPORU

bebka.org.tr

RAPORUN KAPSAMI

Bu rapor, kalkınma göstergelerinin ilçe düzeyinde takibi amacıyla Bursa ili İznik ilçesine ilişkin doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler yönünden değerlendirmeleri kapsamakta olup; ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek araştırma, analiz, strateji ve planlama çalışmalarına bütüncül bir kaynak oluşturması ve Ajans desteklerini yönlendirmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansına aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle, Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İÇİNDEKİLER

1. YÖNETİCİ ÖZETİ	6
2. GİRİŞ.....	7
3. TARİH.....	7
4. İDARİ YAPI.....	8
5. DOĞAL YAPI.....	9
5.1. İklim.....	9
5.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı.....	9
5.2.1. Bitki Örtüsü	9
5.2.2. Arazi Kullanımı.....	10
5.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları.....	10
6. SOSYAL YAPI	10
6.1. Nüfus ve Demografik Yapı	10
6.2. Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)	11
6.3. Eğitim	12
6.4. Sağlık	13
7. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI.....	13
8. ALTYAPI.....	14
8.1. Elektrik.....	14
8.2. Doğalgaz	14
9. EKONOMİK YAPI	14
9.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı	15
9.2. Tarım ve Hayvancılık	16
9.3. Sanayi	19
9.3.1. Küçük Sanayi Siteleri (KSS)	19
10. GZFT ANALİZİ.....	20
11. SONUÇ	20

ŞEKİLLER

Şekil 1. İznik İlçesinin İl İçindeki Konumu	7
Şekil 2. İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri.....	9
Şekil 3. Corine 2018 Bursa İli İznik İlçesi Alan Kullanımı Verileri.....	10
Şekil 4. İznik İlçesi Nüfus Piramidi (2021).....	11
Şekil 5. İznik İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018).....	14
Şekil 6. İznik İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2014-2018)	14
Şekil 7. İznik İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2020)	15
Şekil 8. İznik İlçesi Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020).....	16
Şekil 9. İznik'te İmalat Yapan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı (2020).....	19

TABLolar

Tablo 1. İznik İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları (2016-2020) ...	11
Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SE-GE) Sıralaması.....	11
Tablo 3. İznik İlçesi Eğitim İstatistikleri.....	12
Tablo 4. Yükseköğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021).....	12
Tablo 5. İznik İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında Tarım Alanları Dağılımı (Dekar)	17
Tablo 6. İznik İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (Ton).....	17
Tablo 7. İznik İlçesinde Öne Çıkan Ürünlerin Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2021)	17
Tablo 8. İlçede Dağıtılan Fidan Sayısı (2020-2021)	18
Tablo 9. İznik İlçesi Hayvancılık Veriler (2021)	18
Tablo 10. İznik İlçesi Tarımsal Veriler (2019).....	18
Tablo 11. İznik İlçesi Arıcılık Verileri (2021)	18
Tablo 12. İznik İpek böcekçiliği Verileri (2021)	19
Tablo 13. İznik İlçesi KSS Verileri	19

KISALTMALAR

BAĞ-KUR: Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu

ÇKS: Çiftçi Kayıt Sistemi

SE-GE: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YER-SİS: Türkiye'de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması

GZFT: Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsat ve Tehditler

İLÇENİN KÜNYESİ

İlçe Adı	İzник
İl Merkezine Uzaklık	85 km.
Yüzölçümü	753 km ²
Bitki Örtüsü	Orman, maki
Nüfus Sayısı (2021)	44.236
Çalışma Çağındaki Nüfus Oranı (2021)	%67,44
Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)	3. kademe
İlçede Üretimde Bulunan Sektörler	Tarım, gıda, ağaç işleri,
İlçede Öne Çıkan Sektör	Tarım
İlçede Öne Çıkan Tarım Ürünü	Brüksel lahanası, nektarin, maviyemiş
Organize Sanayi Bölgesi	Zeytin (TR Payı %5,03)
Küçük Sanayi Sitesi	-
İlçede Öne Çıkan Turizm Türü	Tarih, doğa ve kültür
Somut Kültürel Miras	Roma Tiyatrosu, Nekropol, Sualtı Bazilikası, Yeşil Camii, Ayasofya Camii, İzник Türk İslam Eserleri Müzesi, İzник Çinisi
Somut Olmayan Kültürel Miras	Evlenme gelenekleri, yağmur duası, zeytin ve zeytinyağı kültürü, hıdırellez, kahve kültürü
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	3.102
Doğalgaz Altyapısı	Var
Jeotermal Kaynak	Var
Maden Rezervleri	-

Not: Raporda kullanılan veriler ve yayınlandığı yıllar baz alınarak hazırlanmıştır.

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

TR41 bölgesi; sanayi alanındaki rekabet gücü ve kapasitesinin yanı sıra, orman ve su varlıkları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik ile birlikte tarihi ve kültürel değerler bakımından da önemli bir potansiyele sahiptir. İznik ilçesi de tarih, doğa ve tarım alanları ile ön plana çıkan ilçelerden birisidir. Yaz kış demeden, adeta bereket saçan verimli toprağı, kendine özgü iklimi ve doğal güzelliğı nedeniyle, tarihin her döneminde insanlığın ilgi odaklarından biri haline gelmiştir. Nüfus olarak küçük bir ilçe olmasına rağmen nüfus artışının devam ettiği ve nüfusun %67'lik kısmının çalışma çağında olduğu görülmektedir.

İznik ilçesi, dünyada eşine az rastlanan ve bütünüyle "açık hava müzesi" olan tarihi ve antik bir şehirdir. UNESCO Dünya kültür mirası aday kenti olan İznik'in listeye alınması için çalışmalar devam etmektedir. Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı uygarlıklarına ev sahipliğı yapan İznik ilçesi turizm sektöründe büyük bir potansiyel barındırmaktadır. İnanç turizmi, tarih kültür turizmi, doğa turizmi gibi birçok alanda gelişmeye açıktır. Tarihi ve kültürel mirasın korunması ve geleceğe özenle aktarılması için koruma ve restorasyon çalışmaları önem arz etmektedir.

Bölge planı ziyaretleri kapsamında ilçenin müdürlükleri, kaymakamlıkları, üretici birlik/kooperatifleri, meslek odaları gibi birçok kurum/kuruluşla görüşmeler gerçekleştirilmiş olup paydaş görüşleri neticesinde GZFT analizi değerlendirmesi yapılmış ve sonuç bölümüne eklenmiştir.

2. GİRİŞ

Türkiye'nin Marmara bölgesinde, bölgenin güneydoğusunda ve kendi adıyla anılan gölün doğu kıyısındadır. Kuzeyde Samanlı Dağları, güneyde Katırlı Dağları ile çevrilidir. Güneydoğusunda Körüstan ve Avdan Yaylaları, güneybatısında Müşküle Yaylası, kuzeyinde Hacı Osman Yaylası bulunmaktadır.

İl Merkezine Uzaklık: 85 km

Yüzölçümü: 753 km²

Şekil 1. İznik İlçesinin İl İçindeki Konumu

3. TARİH

İznik, dünya üzerinde benzersiz bir "açık hava müzesi" olarak kabul edilen tarihi ve antik bir şehirdir. İznik'in zengin toprakları, kendine özgü iklimi ve doğal güzellikleri, tarih boyunca insanların ilgisini çeken özellikler olmuştur. İznik'in tarih öncesi dönemlerden bu yana yerleşim gördüğü, bu bölgede bulunan tarih öncesi kalıntılardan ve höyüklerden anlaşılmaktadır.

M.Ö.316'da Makedonya Kralı Büyük İskender'in komutanlarından Antigonius Monophthalmos tarafından kurulan şehir, "Antigonia" adını aldı. Daha sonra M.Ö. 301'de Lysimakhos tarafından fethedilen şehir, Lysimakhos'un eşi Nicaia'nın adını taşıdı. Bithynia Kralı Zipoites tarafından ele geçirilen Nicaia, Bithynia Krallığı için önemli bir merkez haline geldi ve "Altın Şehir" olarak anıldı.

Roma İmparatorluğu ile Bithynia Krallığı arasında uzun süren savaşlara sahne olan Nicaia, sonunda Romalılar tarafından yeniden inşa edildi ve güçlü surlarla çevrildi. İznik, Doğu ve Batı Roma İmparatorlukları arasındaki bölünme sonucunda Doğu Roma İmparatorluğu (Bizans) sınırları içinde kaldı. İznik, Bizans İmparatorluğu döneminde büyük imar gördü ve kiliseler, su yolları, sarnıçlar gibi yapılar inşa edildi.

Selçuklu Sultanı Alpaslan'ın Bizans ordularını Malazgirt Meydan Muharebesi'nde (1071) yenmesinden sonra, Selçuklu Türkleri İznik'i ele geçirerek burayı başkent yaptılar. Şehrin adı "İznik" olarak değiştirildi ve bu İznik'i Anadolu'nun ilk Türk başkenti haline getirdi.

I. Haçlı Seferi sırasında 1097 yılında kuşatılan İznik, Türkler tarafından şehrin yağmalanmasını önlemek amacıyla Bizanslılara teslim edildi. İkinci Bizans dönemi başladı ve Latin İmparatorluğu, İstanbul'u yağmalamayı seçerek Anadolu içlerinde kan dökmekten kaçındı.

İznik, Latin İmparatorluğu döneminde 57 yıl başkent olarak kaldı. Daha sonra Bizans İmparatorluğu İstanbul'u geri aldı. Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk dönemlerinde İznik'i ele geçirmek amacıyla seferler düzenlendi ve şehir 1331 yılında Sultan Orhan Bey tarafından fethedildi.

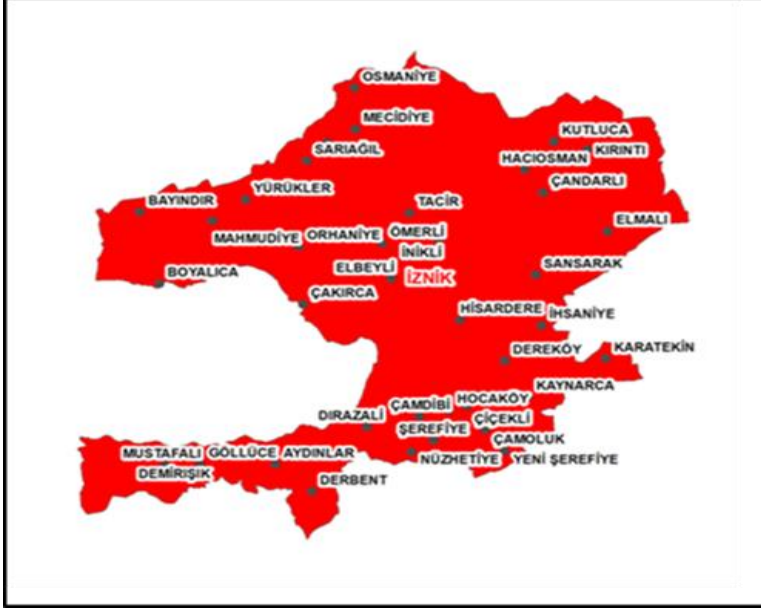
Osmanlı döneminde İznik önemli bir imar faaliyetine sahne oldu ve birçok tarihi eser inşa edildi. İznik, Türk kültür hayatında da önemli bir rol oynadı ve birçok ünlü alim ve şair yetiştirdi. Ancak İstanbul'un fethi ve Osmanlı İmparatorluğu'nun genişlemesiyle İznik'in önemi azaldı.

İznik, günümüze kadar ayakta kalan tarihi eserleriyle bir açık hava müzesi gibi görünmektedir. Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait kalıntılar burada bulunabilir. Ayrıca, I. ve VII. ekümenik konsüller İznik'te toplandı ve bu nedenle şehir, hristiyanlık için de büyük bir öneme sahiptir. İznik aynı zamanda doğal güzellikleri, gölü, çinileri ve zengin tarihiyle turizm için önemli bir merkez olarak kabul edilmektedir.

4. İDARİ YAPI

Türklerin hakimiyeti altına girmesiyle İznik olarak adlandırılan bu şehir, Selçuklu ve Bizans İmparatorluğu dönemlerinde başkentlik yapmıştır. Osmanlı orduları tarafından 1331 yılında fethedilen İznik, Osmanlı yönetimi altında canlandı. Bu dönemde İznik, sanat, ticaret ve kültürün önemli bir merkezi haline geldi. Özellikle 14. ve 15. yüzyıllarda İznik, bir sanat merkezi olarak yükseldi ve dünyaca ünlü çini ve seramikler bu şehirde üretildi. İznik ilçesinin 46 mahalle muhtarlığı bulunmaktadır.

Şekil 2. İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri

5. DOĞAL YAPI

5.1. İklim

Bölgenin iklimi, yıllık ortalama sıcaklıkların 14°C ile 16°C arasında olduğu, en fazla yağışın kış ve ilkbahar aylarında düştüğü ve kışları ılıman, yazları ise aşırı sıcak olmayan geçiş tipi bir iklimi yansıtmaktadır. Sıcaklıklar, en düşük değerlerin ocak ayında, en yüksek sıcaklıkların ise temmuz ve ağustos aylarında kaydedildiği bu bölgede, ortalama sıcaklıklar göl çevresindeki düzlüklerden dağlık alanlara doğru azalmakta ve yatay yönde ise kuzeyden güneye, batıdan doğuya doğru gidildikçe hafif bir artış göstermektedir.

Göl çevresinde, en soğuk ay ortalama sıcaklığı yaklaşık 5°C iken, en sıcak ay ortalama sıcaklığı 25°C civarındadır. Bu bölgelerde yıllık ortalama yağış miktarı 500 mm ile 800 mm arasında değişmektedir. Bölgenin doğusunda, Izmir çevresinde yaklaşık 528 mm olan yıllık ortalama yağış değeri, batıya doğru ilerledikçe artar ve Orhangazi gibi yerlerde 775 mm'ye ulaşır. Bölgenin daha dağlık alanlarına yöneldikçe yağış miktarlarının arttığı gözlemlenir. Bu bölgelerde yağışlar büyük ölçüde yağmur şeklinde gerçekleşirken, yüksek rakımlı dağlık alanlarda kar yağışları da görülür. Kısacası, bu bölgede en fazla yağış kış mevsiminde düşmektedir.

5.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı

5.2.1. Bitki Örtüsü

Izmir ilçesi, doğal bitki örtüsü açısından Akdeniz flora alanı ile paleoboreal Avrupa florasının bulunduğu bir bölgededir. Bu bölgede iklim, arazi yapısı, eğim, yüzey eğimi, toprak özellikleri ve insan etkisi gibi faktörlerin etkisiyle üç ana bitki grubu belirlenir: ormanlar, makiler ve pseudo-makiler. Ormanlar, günümüzde insanların erişemediği alanlarda varlıklarını

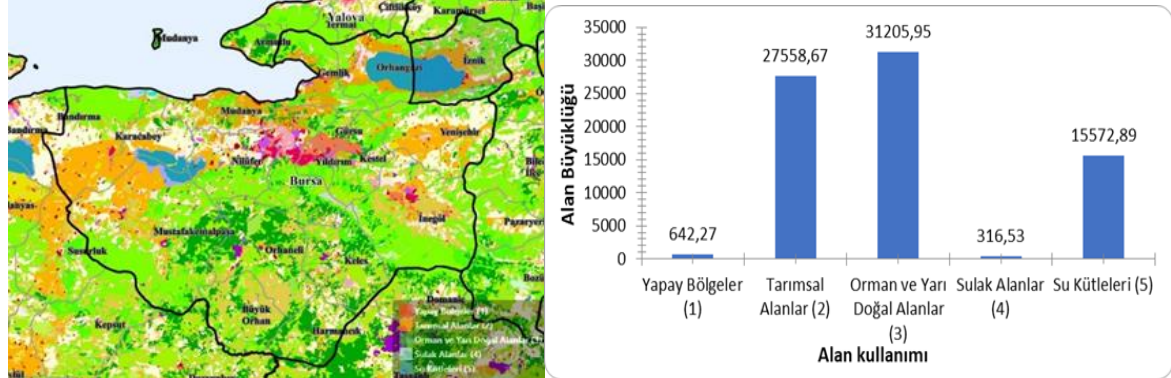
sürdürebilmiştir, ancak insan faaliyetleri sonucu bazı orman alanları makilere, fundalıklara ve açık alanlara dönüşmüştür. Ormanlık alanlarda düşük kesimlerde meşe ağaçları hâkimdir, yüksek kesimlerde ise kızılçam ağaçları yaygındır. İnsan müdahalesinin yoğun olduğu bölgelerde makiler ve pseudo-makiler ormanların yerini almıştır. Bölgenin kuzeyinde, İznik Gölü'ne bakan yamaçlarda maki türleri baskındır, ayrıca Avdan, Gürle ve Sarı Meşe Dağları'nın kuzey yamaçlarında pseudo-maki türleri hakimdir. En sık rastlanan maki türleri arasında kocayemiş, funda, akçakesme, sandal, defne, delice ve erguvan bulunur.

İznik Gölü'nü çevreleyen bölgede beş ana toprak tipi bulunmaktadır. Bu toprak türlerinden en yaygın olanı kireçsiz kahverengi orman topraklarıdır. Bu topraklar, gölün kuzey kesiminde geniş bir alana yayılmış olup, Dırazali köyünden Kirazlı yaylasına kadar uzanır. Diğer toprak tipleri arasında kahverengi orman toprakları, kırmızı kahverengi Akdeniz toprakları, kolüvyal ve alüvyal topraklar yer alır. Arazi verimliliği ve sınıflandırması açısından, birinci ve ikinci sınıf tarım alanları büyük ölçüde alüvyal topraklar üzerinde bulunur ve genellikle sulama tarımı için kullanılır.

5.2.2. Arazi Kullanımı

İlçenin alan kullanım verileri incelendiğinde büyük bir bölümünün tarımsal alan ile orman ve yarı doğal alanlardan oluştuğu görülmektedir.

Şekil 3. Corine 2018 Bursa İli İznik İlçesi Alan Kullanımı Verileri (hektar)

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı (2020)

5.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları

İznik'te kayda değer maden yatağı ve jeotermal kaynak bulunmamaktadır.

6. SOSYAL YAPI

6.1. Nüfus ve Demografik Yapı

İznik'te 2021 yılı sonu itibarıyla 44.050 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %50,6'sını kadın nüfus, %49,4'ünü erkek nüfus oluşturmaktadır.

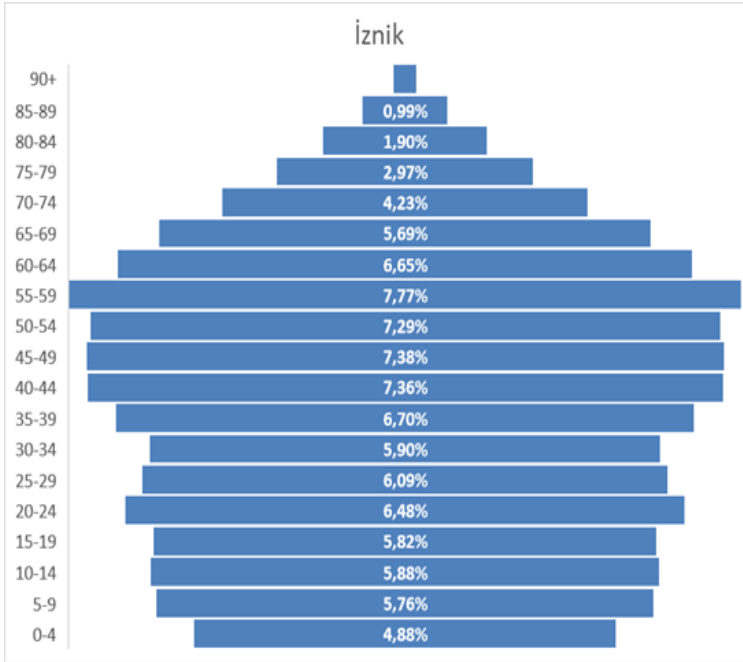
Tablo 1. İznik İlçesi'nin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları (2016-2020)

Yıl Cinsiyet	2017	2018	2019	2020	2021
Erkek	21.080	21.438	21.581	21.796	21.759
Kadın	21.536	21.892	21.950	22.306	22.291
Toplam	42.616	43.330	43.531	44.102	44.050

Kaynak: TÜİK

İznik ilçesi nüfus piramidi incelendiğinde, ilçede %7,77 oranı ile 55-59 yaş arası nüfusun ilk sırada, %7,38 oranı ile 45-49 yaş arası nüfusun ikinci sırada ve %7,36 oranı ile 40-44 yaş arası nüfusun üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Buna göre ilçede orta ve orta yaş üstü nüfusun yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Şekil 4. İznik İlçesi Nüfus Piramidi (2021)

Kaynak: TÜİK

6.2. Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)

İznik İlçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki ilçeler içerisinde 302.inci, Bursa'daki 17 ilçe içinde ise 12. sıradadır. İlçe 0,099 puan ile sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından 3. kademede yer almıştır.

Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SE-GE) Sıralaması

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
İznik	302	12	0,099	3

Kaynak: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2022)

6.3. Eğitim

İzmit ilçesinde 2016-2020 yılları arasında kreş ve özel bakım evi sayılarında ve özel lise sayısında bir artış yaşanmışken, resmi ortaokul sayısında bir düşüş yaşanmıştır. Bununla birlikte ilk okul seviyesindeki hem özel hem de resmi kurumlarda derslik sayısında bir düşüş görülmektedir.

Tablo 3. İzmit İlçesi Eğitim İstatistikleri

Okul Türü	Yıl	KREŞ & G. Bakım Evi		OKUL ÖNCESİ		İLKOKUL		ORTAOKUL		LİSE GENEL		LİSE MESLEK	
		Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi	Özel	Resmi
Okul Sayısı	2016	-	1	4	-	1	17	1	15	1	2	-	3
	2020	-	5	3	-	1	17	1	13	2	2	-	3
Öğrenci Sayısı	2016	-	50	74	428	50	1836	55	1638	29	975	-	954
	2020	-	-	21	535	-	2029	-	1991	106	1025	-	974
Öğretmen Sayısı	2016	-	2	10	-	9	146	19	145	24	25	-	99
	2020	-	18	1	-	1	141	-	167	24	69	-	103
Derslik Sayısı	2016	-	4	12	-	16	188	8	62	16	36	-	70
	2020	-	9	18	-	8	179	16	60	31	38	-	64

Kaynak: Bursa İl Millî Eğitim Müdürlüğü (2020)

- İlköğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020)¹ : 10,85
- Ortaöğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020)² : 19,59
- İlköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 14,28
- Ortaöğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 11,28
- Okuryazarlık Oranı (2021) : %96,84

İlk ve orta öğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı sırası ile 10,85 ve 19,59 olup makul seviyededir. Okur yazarlık oranı %96,84 ile il ortalamasının üstündedir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda Türkiye'deki ilçeler arasındaki hizmet ağlarını inceleyen ve analiz eden YER-SİS (2020) çalışması neticesinde İzmit'ten ortaöğretim için en çok seyahat edilen ilçelerin ise Bursa Merkez, Gemlik ve Yenişehir olduğu tespit edilmiştir.³

Tablo 4. Yükseköğretim Bölüm ve Öğrenci Sayısı Verileri (2020-2021)

	Bölüm Adı	Öğrenci Sayısı
B.U.Ü. İzmit MYO	Çini Sanatı ve Tasarımı	16
B.U.Ü. İzmit MYO	Gıda Teknolojisi	128
B.U.Ü. İzmit MYO	Harita ve Kadastro	159
B.U.Ü. İzmit MYO	Mimari Restorasyon	173
B.U.Ü. İzmit MYO	Seramik ve Cam Tasarımı	12
B.U.Ü. İzmit MYO	Seramik, Cam ve Çinicilik	24
B.U.Ü. İzmit MYO	Turist Rehberliği	147
B.U.Ü. İzmit MYO	Turizm Rehberliği	5
	TOPLAM	664

Kaynak: YÖK (2020-2021)

¹ İlköğretim için ilkök ve ortaokul değerleri toplanarak hesaplanmıştır

² Ortaöğretim için lise ve meslek lisesi değerleri toplanarak hesaplanmıştır.

³ <https://yemis.gov.tr>

İzmit ilçesinde Uludağ Üniversitesine bağlı bir adet meslek yüksek okulu bulunmaktadır. İzmit Meslek Yüksekokulunda 8 adet bölüm ve 664 öğrenci bulunmaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmüş YER-SİS çalışması neticesinde yükseköğretim eğitimi için İzmit'ten seyahat edenlerin sırasıyla en çok İstanbul, Bursa ve İzmir'i tercih ettiği görülmektedir.⁴

6.4. Sağlık

- Toplam Hastane Sayısı (2020) :1
- Hastane yatak sayısı (yoğun bakım dahil) (2020) :88
- Bin kişiye düşen yatak sayısı (2020) :1,99
- Yoğun bakım yatak sayısı (2020) :10
- Bin kişiye düşen yoğun bakım yatak sayısı (2020) :0,22
- Toplam hekim sayısı (2020) :126

YER-SİS çalışmasında yer verilen ağ analizine göre sağlık hizmetlerine ulaşabilmek için İzmit'ten sağlık hizmeti için seyahat edenlerin ise ağırlıklı olarak Bursa, Orhangazi ve Yenişehir ilçelerini tercih ettikleri görülmektedir.⁵

7. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI

İlçede Öne Çıkan Turizm Türü: Termal, doğa, tarih, sanat

Destinasyonlar/Kültür ve Turizm Varlıkları: İzmit Yeşil Camii, İzmit Ayasofya Camii, Abdülvahap Türbesi, İzmit Müzesi, İzmit I. Murat Hamamı, İzmit Surları, İzmit Çini Fırınları, Roma Tiyatrosu, İzmit Türk İslam Eserleri Müzesi, İzmit Çandarlı Türbeleri, İstanbul Kapı, Lefke Kapı, Yenişehir Kapı, Göl Kapı, İzmit I.Murat Hamamı, Hacı Özbek Camii, İzmit Roma Tiyatrosu, Süleyman Paşa Medresesi, Sualtı Bazilikası, Dikilitaş, Kırgızlar Türbesi, Hisardere Nekropol, Sarı Saltuk Türbesi, Eşrefzade Türbesi

Somut Olmayan Kültürel Miras: İzmit Çinisi, Evlenme Gelenekleri, Yağmur Duası, Zeytin ve Zeytinyağı Kültürü, Hıdırellez, Kahve Kültürü

- İlçe Bazında Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2021) : 6
- İlçe Bazında Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2021) : 21
- İlçe Bazında Konaklama Verileri (Doluluk Oranı, 2021) : %32,1
- İlçe Bazında Konaklama Verileri (Ortalama Kalış Süresi, 2021) : 1,92

⁴ <https://yersis.gov.tr>

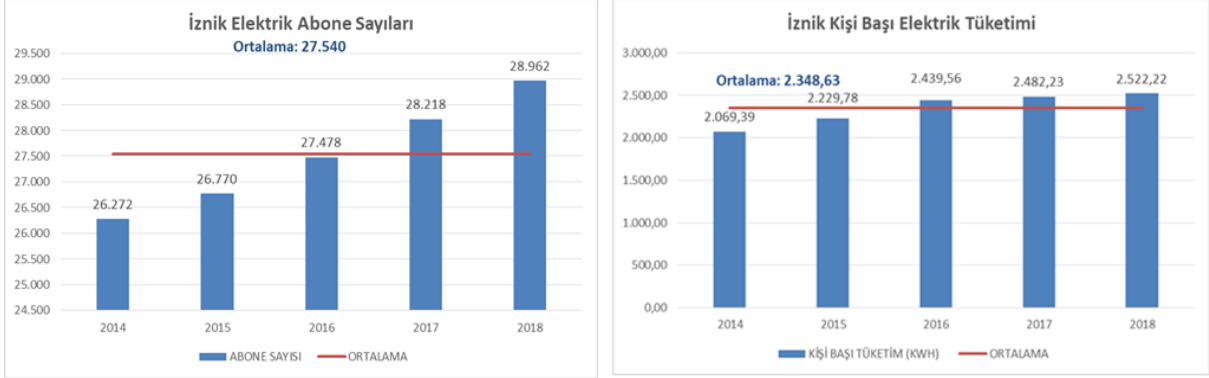
⁵ <https://yersis.gov.tr>

8. ALTYAPI

8.1. Elektrik

İzmit ilçesinde 2014-2018 yılları arasında hem abone sayısında hem de kişi başı elektrik tüketiminde artış olmuştur. İzmit ilçesine ait 2014-2018 yılları arası elektrik kullanımları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 5. İzmit İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)

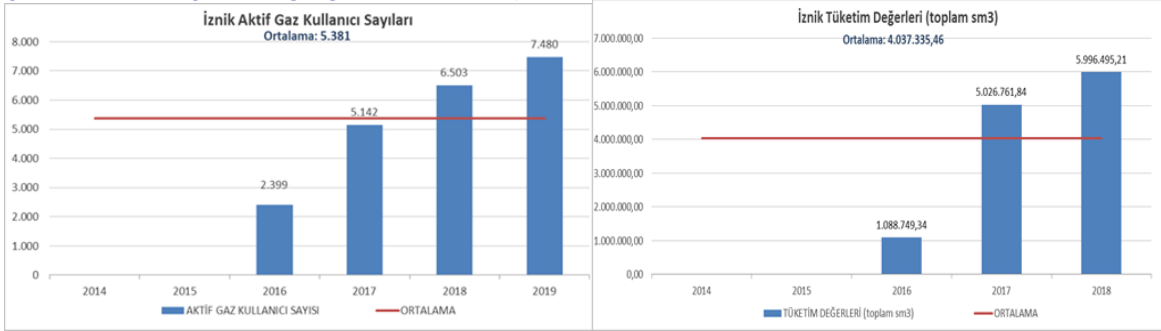

Kaynak: Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş.

8.2. Doğalgaz

İzmit ilçesine ait 2014-2018 yılları arası doğalgaz kullanımları aşağıda yer almaktadır. Son yıllarda abone sayısı ve tüketim değerlerindeki artış göze çarpmaktadır. İlçede aktif doğalgaz kullanımı 2016 yılında başlamıştır.

Şekil 6. İzmit İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2014-2018)

Kaynak: İngaz- İzmit Doğalgaz Dağıtım A.Ş.

9. EKONOMİK YAPI

İzmit merkezi, ağır sanayi yatırımlarının olmadığı verimli bir ovada bulunmaktadır. İklimi ve toprak kalitesi sayesinde bölge, birçok sebze ve meyve türünün yetiştiği bereketli bir toprak parçasıdır. İzmit ve çevresinde tarım ürünlerinin toplandığı üç resmi sebze ve meyve hali bulunmaktadır. Zeytin, bu bölgelerde yetiştirilen tarımsal ürünler arasında öne çıkar ve çiftçi ailelerinin büyük bir bölümü için temel bir gelir kaynağıdır. Ayrıca Müşküle üzümü gibi özgün ürünler de İzmit'te hala üretilmektedir.

İlçenin doğal güzellikleri, arkeolojik zenginlikleri ve tarihi kalıntıları turizme büyük bir canlılık katmaktadır. İznik Gölü'nün doğal sahil şeridi, geniş ağaçlık alanları ve piknik yapmaya elverişli mekanlarıyla ziyaretçilere cazip bir turistik deneyim sunar. Hacı Osman Köyü ve çevresi, yamaç paraşütü ve çim kayağı gibi sporlar için ideal bölgeleri içermektedir. Ayrıca, Sansarak Köyü'ndeki doğal şelale son yıllarda doğa yürüyüşü meraklıları için popüler bir yer haline gelmiştir. Hafta içi ve hafta sonu, İstanbul ve yakın metropollerden gününbirlik turlarla İznik bölgesi ziyaretçilere çekici bir kaçamak sunmaktadır.

İznik Gölü, tatlı su istakozu ve yayın, sazan, akbalık, gümüş gibi 27 farklı balık türüne ev sahipliği yapar. Gümüş balığı bölgeden ihraç edilirken, diğer balıklar yerel tüketim için avlanır.

İş ve çalışma hayatı açısından, İznik ilçesinin nüfusunun %90'ı tarımla uğraşmaktadır, bu nedenle temel gelir kaynağı tarımdır. Tarım genellikle aile işletmeciliği şeklinde yapılırken, şirketleşme ve kooperatifleşme henüz tam anlamıyla gelişmemiştir. Bu durum pazar sorunlarına neden olmaktadır. Geriye kalan nüfus, ticaret ve perakende işlerle uğraşır. İznik'in halkının refah düzeyi Türkiye genelinin üzerindedir. Genel olarak, tarımda makine kullanımı yaygındır ve toplam arazinin 13.100 hektarı sulanabilir durumdadır. Bu nedenle İznik, tarıma dayalı bir iş ve çalışma hayatına sahiptir.

9.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı

İznik ilçesine ait işgücü verileri incelendiğinde %45 oranında 4A (SGK) sigortalı çalışan sayısının ilçede yoğun olduğu görülmektedir. %42 oranı ile 4B (BAĞ-KUR) sigortalı çalışanlar ikinci sırada yer alırken, ilçede 4C (Kamu) sigortalı çalışan sayısı oranı ise %11'dir.

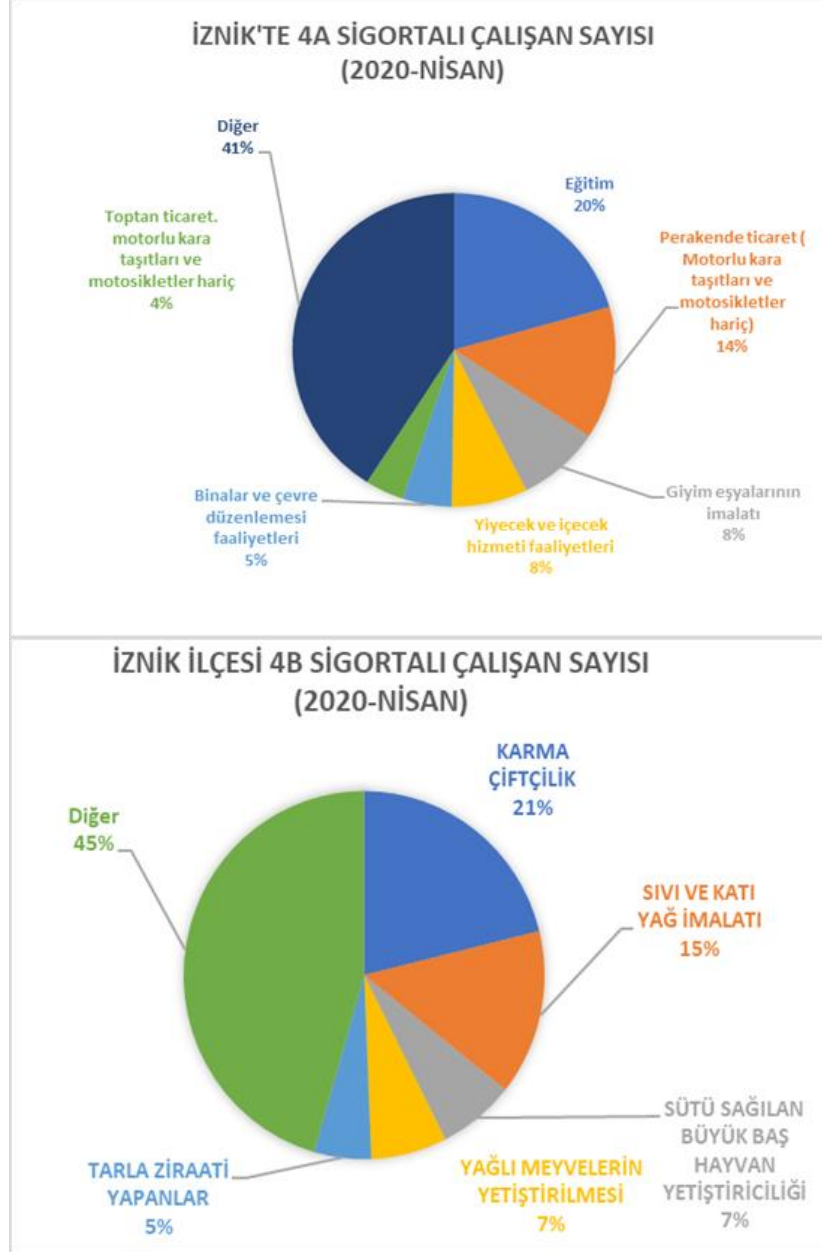
Şekil 7. İznik İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2020)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

4A sigortalı çalışanlar arasında %20 oranı ile eğitim ve %14 oranı ile perakende ticareti, 4B sigortalı çalışanlar arasında %21 ile karma çiftçilik ve %15 ile sıvı ve katı yağ imalatı öne çıkmaktadır.

Şekil 8. İznik İlçesi Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

9.2. Tarım ve Hayvancılık

Tarım alanlarının yıllar içerisindeki değişimi incelendiğinde son 3 yılda nadasa bırakılan arazilerin azaldığı diğer tarım alanlarının yıllar itibarıyla değişiklik gösterdiği gözlemlenmektedir. İlçede kısıtlı da olsa örtü altı üretim yapıldığı görülmektedir.

Tablo 5. İznik İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında Tarım Alanları Dağılımı (Dekar)

Ürün Grubu	2017	2018	2019	2020	2021
Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri	122.959	129.006	129.413	135.222	137.829
Nadas	22.000	20.000	3.700	2.240	1.865
Örtüaltı Tarım	211	211	176	176	131
Sebze	15.670	16.365	14.102	13.853	13.613
Süs Bitkileri	2	2	2	2	3
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler	9.969	8.227	4.239	5.278	4.616

Kaynak: TÜİK

İlçede en çok üretilen meyveler zeytin, üzüm, şeftali ve nektarin iken nektarin (%11,16), muşmula (%5,98) ve sofralık zeytin (%6,67) üretiminde ülke üretiminin önemli bir payına sahiptir. İlçede en çok üretilen sebzeler sofralık domates, kabak ve taze fasulye iken Türkiye’de yetiştirilen brüksel lahanasının %46,33’ü ve kabağın %3,28’i ilçede üretilmektedir. İlçede üretilen tarla bitkilerinde çayır otu, fiğ, silajlık mısır ve yonca öne çıkmaktadır.

Tablo 6. İznik İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (Ton)

Ürün	2017	2018	2019	2020	2021
MEYVELER					
Sofralık Zeytinler	22.091	27.500	17.048	25.831	37.050
Şeftali	6.210	5.310	15.420	17.100	20.350
Sofralık Üzüm	7.561	16.306	18.890	21.750	20.177
Nektarin	4.590	6.085	14.065	16.225	19.993
SEBZELER					
Domates Sofralık	243.411	227.640	198.300	153.300	85.375
Kabak Sakız	20.000	22.000	19.250	20.533	20.000
Fasulye, Taze	9.600	10.000	9.540	9.900	10.804
Brokoli	900	900	1.200	1.700	2.000
TAHILLAR VE DİĞER BİTKİSEL ÜRÜNLER					
Çayır Otu Yeşilot				1.440	1.440
Mısır Slaj	1.200	1.200	1.200	1.320	1.320
Fiğ Adi Yeşil Ot	1.500	1.500	1.500	1.350	975
Yonca Yeşilot	720	720	720	807	810

Kaynak: TÜİK

Tablo 7. İznik İlçesinde Öne Çıkan Ürünlerin Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2021)

Meyve Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı
Nektarin	19993	11,16%
Maviyemiş	210	8,41%
Lahana Brüksel	1250	46,33%
Kabak Sakız	20000	3,28%
Sofralık Zeytinler	37050	6,67%
Fasulye, Taze	10804	2,12%
Çayır Otu Yeşilot	1440	0,18%
Marul Kıvırcık	180	0,71%

Kaynak: TÜİK

Bursa Büyükşehir Belediyesinin iştiraki olarak faaliyet gösteren ve ildeki tarım faaliyetlerini destekleyen TARIM PEYZAJ A.Ş. tarafından ilçedeki çiftçilere son 2 yılda dağıtılan fidan sayıları Tablo 8’da belirtilmiştir.

Tablo 8. İlçede Dağıtılan Fidan Sayısı (2020-2021)

Ürün	Fidan sayısı
Yaban Mersini	54.750
Ahududu	28.650
Aronya	9.200

Kaynak: Tarım Peyzaj A.Ş.

Bitkisel üretimin ön plana çıktığı ilçede hayvansal üretim anlamında kısıtlı üretim yapılırsa da küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ve et tavuğu yetiştiriciliği öne çıkmaktadır.

Tablo 9. İznik İlçesi Hayvancılık Veriler (2021)

Hayvan Sayıları	Baş (Adet)	Türkiye'deki Payı
Büyükbaş	2.761	%0,02
Küçükbaş	20.303	%0,04
At	21	%0,03
Katır - Eşek	19	%0,02
Yumurta tavuğu	123.500	%0,05
Hindi	1.531	%0,00
Kaz	34	%0,00
Ördek	4	%0,00

Kaynak: TÜİK

Toplam 5148 çiftçinin faaliyet gösterdiği ilçede 27 tarımsal kalkınma kooperatifi, 1 sulama kooperatifi ve 3 su ürünleri kooperatifi bulunmaktadır.

Tablo 10. İznik İlçesi Tarımsal Veriler (2019)

Tarımsal Veriler	Sayı
Toplam Çiftçi Sayısı	5.148
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	3.102
ÇKS'ye Kayıtlı Olmayan Çiftçi Sayısı	2.046
Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Sayısı	27
Sulama Kooperatifi Sayısı	1
Üretici Birlikleri Sayısı	3

Kaynak: Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

İlçede İl Ticaret Müdürlüğü yetkisinde üretim ve pazarlama kooperatifi olarak “S.S. 699 Sayılı İznik Zeytin Tarım Satış Kooperatifi” faaliyet göstermektedir.

Tablo 11. İznik İlçesi Arıcılık Verileri (2021)

İşletme Sayısı	Eski Tip Kovan Sayısı	Yeni Tip Kovan Sayısı	Toplam Kovan Sayısı	Bal Üretimi (ton)	Türkiye'deki Payı
62	51	3.368	3.419	24	%0,02

Kaynak: TÜİK

İlçede 62 hanede bal üretimi yapılırken toplam 24 ton ile ülke üretiminin %0,02'ü gerçekleştirilmektedir. Ayrıca 1 hanede ipek böcekçiliği yapılmaktadır.

Tablo 12. İznik İpekböcekçiliği Verileri (2021)

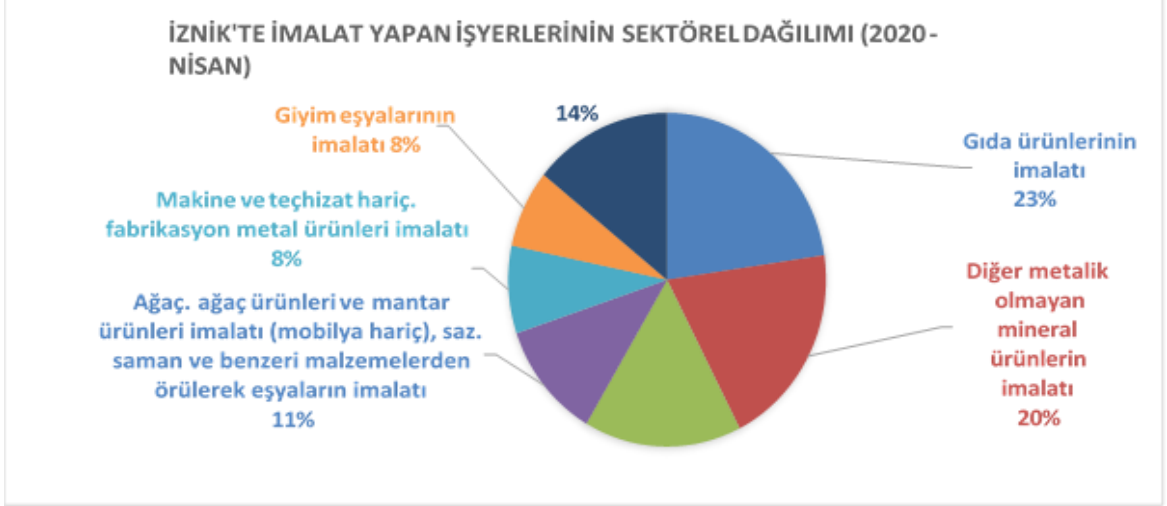
Köy Sayısı	İşletme Sayısı	İpek Böceği (Kutu)
1	1	3

Kaynak: TÜİK

9.3. Sanayi

İznik'te imalat sanayi incelendiğinde “gıda ürünlerinin imalatı” ile “diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı” sektörleri ön plana çıkmaktadır. İmalat yapan işyeri sayıları incelendiğinde %23 ile “gıda ürünlerinin imalatı” net bir şekilde öne çıkarken, bu sektörü %20 ile “diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı”, yine %11 ile “ağaç ve ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı” takip etmektedir.

Şekil 9. İznik'te İmalat Yapan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı (2020- NİSAN)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

9.3.1. Küçük Sanayi Siteleri (KSS)

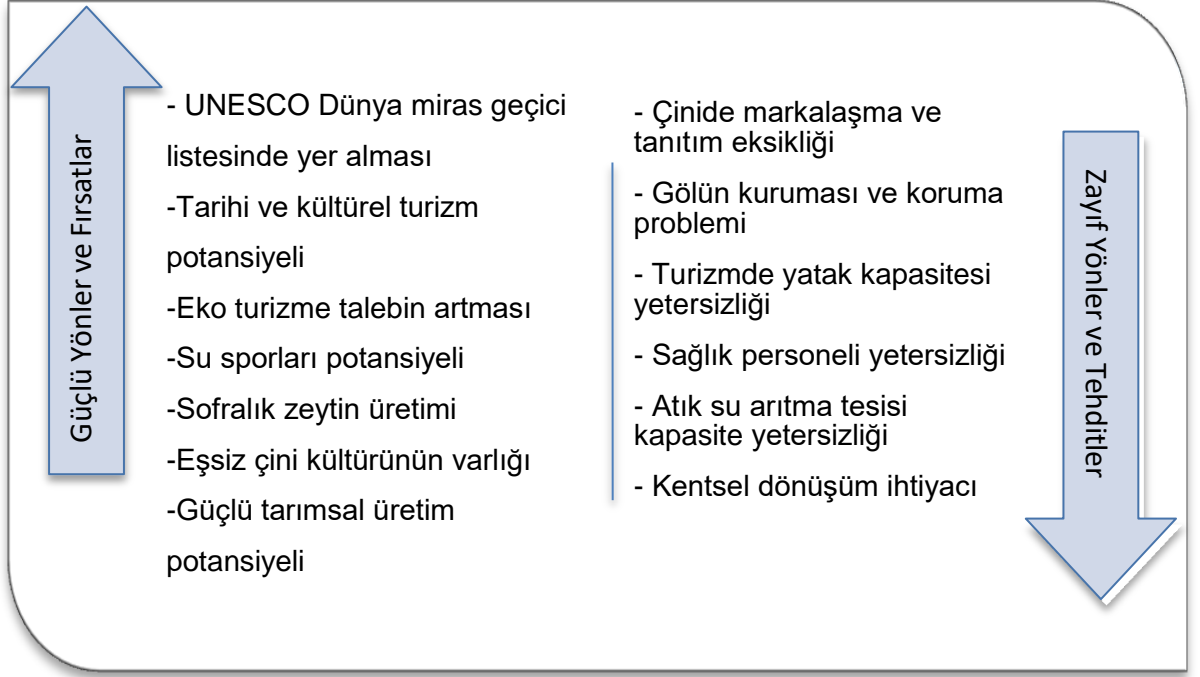
İlçede bir adet küçük sanayi sitesi bulunmaktadır. 43 işyerinin bulunduğu sanayi sitesinde 52 kişi istihdam edilmektedir.

Tablo 13. İznik İlçesi KSS Verileri

Adı	Toplam alanı (Dönüm)	Toplam işyeri	Dolu işyeri sayısı	Boş işyeri sayısı	Doluluk oranı %	Yaklaşık istihdam
İznik	15	43	33	10	77	52

Kaynak: Bursa Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2020

10. GZFT ANALİZİ

11. SONUÇ

İzmit İlçesi son yıllarda turizm ile ön plana çıkmaktadır. Arkeolojik kazıların hızlanması ve ortaya çıkarılan eserlerin sergilenmeye başlaması bu konuda önemli bir rol oynamıştır. Buna ek olarak ilçe de tarım önemli bir yer tutmaktadır. İlçenin kalkınması için tarımsal üretimin niteliğinin artırılması ve tarıma dayalı sanayi işletmelerinin artması önem arz etmektedir.

Mevcut durumda tarihi ve doğal sit alanı olarak tanımlanan bölgeler nedeniyle turizm yatırımları kısıtlı kalmaktadır. Her ne kadar inanç turizmi gelişim gösterse de bu alana yeterince değer verilmediği için potansiyel değerlendirilememektedir. İnanç, kültür turizmi yanında doğa sporları gibi farklı turizm imkanlarının da değerlendirilmesi için gerekli adımların atılması sağlanabilir.

Zeytincilik konusunda ülkemiz de lider konumda olmasına rağmen, getiri kaygısı nedeniyle zeytin bahçeleri meyve bahçelerine dönüştürülmektedir. Ayrıca marka değeri olan İzmit Çinisi yeterince desteklenmediği ve yaygınlaştırılmadığı için gün geçtikçe pazar değerini kaybetmektedir. Bu değerın ön plana çıkarılması bölge ve ilimizin kültürel mirası için önceliklidir.

BEBKA

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Bursa Merkez Ofis

İşiktepe OSB Mahallesi Arıtma Caddesi No:22
16215 Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Tel : 0 224 211 13 27
Faks : 0 224 211 13 29
E-Posta : bebka@bebka.org.tr
KEP Adresi: bebka@hs01.kep.tr

 @tcbebka

 /bebka

 /bebka

 /tcbebka

 /tcbebka

bebka.org.tr